

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду „Краљ-Миланова“ ул. бр. 16., а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 дин. Гостионичарима и механџијама из унутрашњости годишње 12, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 6, полугодишње 4 динара, пу ови се по овој цени могу претплатити само преко својих команданата, полицијске односно пограничне жандармерије. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство годишње 24, полугодишње, 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Писма само плаћена примају се. Рукописи не враћају се. Огласи по погодби.

ИЗ БОЛНИЦЕ ЗА ДУШЕВНЕ БОЛЕСТИ У БЕОГРАДУ.
Прилог за грађу за српску судску психијатрију.

„Луди Гућа“ заклао жену.

РЕФЕРАТ

Саопштан у седницама срп. лекар. друштва, 13. септ. 1896. и 4. јан. 1897. год.

ОД

Д-РА ВОЈ. М. СУВОТИЋА (МЛАЂЕГА)

СЕКУНДАРНОГ ЛЕКАРА У БОЛНИЦИ ЗА ДУШ. БОЛЕСТИ

(НАСТАВАК)

6. На десној руци између обеју костију радијуса и улне, од прилике по средини њиховој, рана 5 см. дугачка, оштрих ивица и углава у дубини вертикално долази до саме коже на другој страни.

7. Испод ране под 6. ка корену руке рана 3 см. велика а 1 см. широка, оштрих ивица и углава, у дубини својој пролази само кроз кожу.

8. На длановима обе руке, нарочито на прегибима прстију, ране оштрих ивица, и углава у разним величинама, тако да су дланови са свим исечени. На левој руци једна овака рана пролази са свим кроз длан.

9. Шкољка десног ува одсечена.

Пошто су овакве повреде нађене то је даљи рад секције обустављен.

Мишљење: Смиљка је умрла насилном смрћу. Повреде су нанешене оштрим оруђем — ножем. Смрт је проузроковала рана под 5. јер су њоме повређене важне артерије, вене и нерви по живот. Смиљка је се очајно бранила што сведоче ране на длановима, које су постале при одбрани хватањем ножа за оштрицу. Губитак ока а и рану под 3. проузроковале су „врале“ јер је Смиљка неколико дана у потоку убијена лежала. Шкољка десног ува одсечена је, по свој прилици, пошто је Смиљка већ мртва била. Рана на врату није постала једним потезом ножа већ у неколико пута, ово показује сама унутрашња површина ране, јер је неравна.

3. Априла 1896 год.

Влашка

Dr. М. Величковић

лекар среза космајског

Општински суд издао је уверење о Милоју, да је „слаб раденик, пошто је суманут. Владања је доброг.“

III. Радња првостепене судске власти.

Решењем првостепеног подунавског суда (11. маја 1896. год. № 8266.), сви троје стављени су под суд и у притвор.

20. маја 1896. имао је Милоје да да одговор на тужбу државног тужиоца. У акту стоји записано:

„Опт. Милоје није умео да каже има ли шта у одбрану или не. Кад је позват да да реч на тужбу, он је само одговарао речју: „не знам“, а тако исто и кад је позван да одреди браниоца (№ 8782).“ —

Први претрес

(12. јуна 1896. № 10035).

На овом претресу Милоје је порекао своје признање, учињено код полиц. власти, да је своју жену убио. Вели да је то лажно признао, јер га је тукао пандур, признање му је силом изнуђено, вели он.

Државни тужилац г. Пачић изјавио је, да пристаје да се Милоје прегледа лекарски, ако суд сумња у његову здраву памет.

Бранилац Милоје, г. Симић адвокат рекао је ово: „Сам суд из слеђења данас из акта могао се уверити, да опт. Милоје не располаже собом, да је умом ограничен, те по томе, да је лишен слободне воље. Ово се поткрепљује како његовим изгледом, нелогичним говором, и свима знацима једног човека, који представља човека слабог ума, или помраченог ума, и кад се узме у обзир, и кад би стојало све оно, што се слеђењем утврђује, и да је убиство извршено на онај начин, онда апсолутно нема никаквог повода ни једно од оптужених да с намером изврше онако грозно дело и то с оруђем — једном бритвом, — која се случајно нашла код убијене. Све ове околности порађају сумњу у здраву свест туженога, и за то молим суд да нареди лекарски комисијски преглед од стручних лекара — психијатра — јер то захтева сама важност предмета и дела, које за собом повлачи казну смрти.“

Решење суда гласило је: да се Милоје пошаље у општу државну болницу, на посматрање његовог душевног стања здравља. (Решавали: председник Н. Ђ. Нинић; судије: Вој. Т. Ц. Јанковић, Петар Одавић; деловођа писар Стев. Грубић).

17. јуна 1896. јавио је апсанција суду, да се Милоје разболео од срдобоље и моли да се спроведе у болницу, што је суд одмах и наредио да се учини (№ 10221.)...

Управа опште држ. болнице јавила је 20. јуна (№ 1419.), суду да Милоје није телесно болестан и с тога га је и вратила суду. Односно оног другог захтева судског да се у Оп. Држ. Бол. посматра душевно стање Милојево, управа болнице одговорила је суду у истом своме акту овако: „А ако суд хоће да зна стање душевног здравља Милојевог, нека изволи то тражити путем састава комисије лекарске у суду, а ова болница за то наје надлежна. Управник болнице Др. Св. Атанасијевић (с. р.).“

После овога суд је умолио г. мин. ун. дела, и г. мин. је одобрио да се Милоје спроведе у Лудницу на посматрање односно његовог душевног стања, где је примљен на дан 3. јула 1896. г. (СМ 6231.).

IV. Милоје у Лудници.

Резултат посматрања у Лудници над Милојем, описан је у овој сведоци:

Лекарска Сведоџба.

Првостепени суд округа подунавског, актом својим № 10649. од 2. јула 1896. год. послао је на посматрање, у Болницу за Душевне Болести, свога притвореника Милоја Бркића, из села Влашке, „пошто се из уверења општин. суда види, да је он оглашен за суманутог, а међутим оптужен је за убиство своје жене.“

У исто време, суд је послао на употребу и сва акта овога дела, и нагласио је, „да ако управа нађе да је потребно да се Милоје задржи у болници, она ће изволети о томе известити суд, у противном изволеће послати га натраг суду.“

Да се ово посматрање изврши, наредио је г. министар ун. дела својим актом од 29. јуна 1896. СМ 6231.

Из судских акта види се, да је Милоје оптужен за убиство своје жене Смиљке, која је нађена заклана ван села, у јаруги

думом и грањем претрпана, три дана после пошто је из куће нестало; да је Милоје код полицијске власти признао, да је он своју жену заклао у недељу 31. марта 1896. рано ујутру, али да је то своје признање код првостепеног суда после опорекао; да се напоследку посумњало у његову душевну исправност, пошто су суд општински и његов бранилац изјавили да је Милоје „суманут“.

Суд је довео одлуку 2. јуна 1896. № 10035., „да се Милоје лекарском комисијом прегледа: да ли је заиста суманут, и могао ово дело извршити као неурачуљив, и да тај протокол прегледа пошаље суду.“

За давање одсуднога мишљења о душевном стању Милојеву, било је неопходно потребно познавати његово душевно стање од рођења па до дана, када је доведен на посматрање у нашу болницу. За ово писмо имали никаквих података. Оно пак, што Милоје прича, у недостатку доказа, није се ни могло узети озбиљно у обзир, нити се а priori могло његовим речима веровати, а у толико мање, што је он већ једном о једној истој ствари двосмислено говорио: н. пр. признање и порицање дела.

Ради прибављања потребних анамнестичких података, ишао је по наређењу г. мин. ун. д. СМ 9024. од 17. септ. т. г. др. В. М. Суботић у Милојево село Влашку, и тамо је сазнао ово:

У породици Милојевој није било никад — у колико се опомињу стари људи — ниједног случаја душевних болести. Милојев деда и баба били су обоје добри и паметни.

Милојев отац био је бистар и добар човек.

Милојева мајка била је још боља, но њен муж, Милојев отац. — Обоје су умрли пре неколико година од природне смрти.

Милоје је имао 4 брата. Двојица су умрли. Сестре је имао три. Све су помрле.

Милојева цела породица у селу је позната као добра и паметна, али сиромашна.

Ујчевина Милојева, вели се, да је здрава, добра и паметна. Ни у материнској породици није био ниједан случај душевних обољења.

Опште је мишљење у селу, да је Милоје „од створења, постања његовог, био замлаћен, шашав“. Био је увек алкав, прави „адрапосац“. Није био ни за какав озбиљан посао употребљив, где је требало, како то сељаци веле „мућнути“ својом главом. Није умео спремити, нити овејати жито, однети га сам у воденицу, истоварити, самлети, утоварити и кући дотерати. Није умео ни пиле ни јагње нити заклати, нити уредити. Није умео опанке кројити, нити сашити. Није умео застрти пуну врећу или цак. Палицу у јарам није умео начинити нити гужву уплести. До своје 15. године није умео, како ваља завезати гаће на себи. Никад није долазио на општинске састанке, зборове, а тако исто ни у цркву, нити се причешћивао. У механу није никад у свом животу отишао; није био пијаница, а ни блудник. Једино што је умео то је, да чува стоку, и то на оном месту и до које му се границе рекне да даље стоку не сме пуштати. Па и тада неки пут дотера сву стоку, неки пут двоје троје остави на путу, а неки пут не дотера ни једно. Умео је, вели се, и точак на ветрењачи окретати, али и то тек онда, кад му се кључ са којим се точак окреће, утрапи у руке! „Док му се не заповеди и не покаже како шта треба, он сам није имео ништа радити“. Био је слаботиња: строго се поковавао строгим заповестима.

Тако н. пр. пре 3 године, један човек узјахао је на Милоја, и натерао га, да га на леђима носи читав сат по селу. Кад га је ко год псовао, он је сав дрктао од страха, и ништа није могао проговорити. Био је врло ивоводљив: шта се год хтело, могло се с њиме чинити. Свога самосталног и одређеног мишљења никад ни за шта није имао. Ни за шта није био способан, нити за газду, домаћина, нити за слугу, ни за грађанина. Милоје је у селу познат под именом „Гука“, или „луди, шашави Милоје“, или „Луди Гука“, или „Пџта“. Ове надимке има од детињства. У обичном говору нико га није звао именом његовим него овим надимцима. Кад су у селу некога хтели обележити као не са свим свеснога човека, онда су обично и њему придевали ове Милојеве надимке; тиме су означавали њихову једнакост. — Вели се, да је био паметан „као дете од 5 година.“

Кад је било време женидби Милојевој, отац његов није му могао наћи девојку: ниједна није хтела поћи за „Лудог Гуку“. Томе доскочи његов отац. Под изговором да узима девојку за млађег Милојевог брата, он њу доведе у своју кућу и венча не за Милојевог брата но за Милоја 14. I. 1879. Ово је, разуме се, било могуће учинити са женском, која није много боља могла бити од Милоја. И заиста сви сељани тврде да је и она, жена његова, погинула Смиљка, била као и Милоје: „шашава“ и „ограничена“. —

Непоимање строгости законске, и законских одредаба; велики ступањ лакомислене непромишљености, најбоље се види у томе што је Милоје као војник сталнога кадра пре 20 година два-трипут бежао из касарне својој кући. Сељани и породица Милојева тврде, да је Милоје онда као душевно неспособан од војске ослобођен. Писмо могли у овоме смислу добавити никаквих званичних података.

Милоје није био способан да буде старшина у кући, но је био његов млађи брат Милутин, после смрти очеве од пре 5 година.

Милоје је рођен 25. I. 1859. г. и имао је у браку са својом женом Смиљком, која је рођена 11. I. 1858. год., 4 деце. Двоје њих умрло је у 5 години живота природном смрћу. Једно дете, женско, од 7 и по година, умрло је 13. Марта 1896. год. „од падајуће болести — фраса“ а после дужега боловања, како то стоји записано у протоколу умрлих. Ово дете, вели њихов свештеник, поп Пера, било је узето у обе ноге и обе руке, вечито је лежало и није никако проговорило.

Једна кћер њихова била је испрошена пре, а удата после извршеног убиства над Смиљком.

Брачни живот Милојев и Смиљкин био је врло несрећан. Рђаво су живели, свађали се и тукли, али тако да је Милоје добивао батине од Смиљке. Милоје је увек сумњао у поштење своје жене. Међу тим сељаци тврде да је она била исправна, али и преко сваке мере ружна и страшно алкава и прљава жена.

Милоје не зна читати ни писати.

* * *

Сад да пређемо на посматрање у нашој болници од 3. Јула 1896., када је примљен.

У Јулу месецу 1896. одмах по доласку у болницу, преболовао је доста лако запаљење плућа.

Ускоро по пријему оријентисао се где се налази. Знао је да је у „Лудници“.

Упитан за узрок, да ли му је познато зашто је доведен у „Лудницу“ одговарао је да не зна.

Његово понашање било је овако: Стоји или седи сам за себе, не меша се са другим болесницима, и не упушта се ни с ким у разговор. У лицу је жалостиван. Не плаче. Уздише по који пут. Обично гледа само преда се. Кад му лекари приђу, он се мало збуни, устане, скине капу, и стидљиво им погледа по који пут у очи. Нема обичај гледати право у очи онеме, с киме говори. За поздрав обично пружи руку да се рукује, али то уради увек некако сметено. Кад се с њим разговара стојећи, он обично наваљује сав терет тела час на једну, час на другу ногу, а ону која је слободна избаци у напред, и труди се као да заузме бољи и лепши положај. При томе, навика му је да глади бркове, али и то некако необично, невешто, сметено.

У говору је спор. Глас му је слаб. Треба му дуго времена док на преста питања смисли одговор, и гласно изговори шта хоће да каже.

Од почетка па до сада увек је био миран. Лепо је и мирно спавао. Увек је при добром апетиту. До данас није се ни с ким завадио нити потукао; нити је на кога год насрнуо; нити се пожалио да му је ко шта зло учинио; нити је ма са чим незадовољан био; нити је протествовао што је у Лудници; нити је желео, ни молио да га пустимо да иде кући, већ напротив вели: „ја волим да имам одело лепо па да служим код тебе“; нити се бринуо што је у притвору судском: изгледа као да он и не прави никакве разлике између слободе и лишења слободе, и као да му је све једно, и једно и друго.

(НАСТАВИЋЕ СЕ).

ИЗ ЦРНЕ КЊИГЕ ЈЕДНОГ ПОЛИЦИСКОГ ЧИНОВНИКА.

(у преводу М. П. Јовановића).

17. СВЕ НАПРЕД!

»Ах, како сте незгодни, Адела, опет ћете заспати; идите спавајте, боље ми је одрећи се ваше помоћи!«

»Али, милостива госпођо —«

»Не браните се, идите«. И, показавши руком врата, жена управитеља полиције увери собарицу како јој је стало за тим да се што пре чисти одатле. Госпођа беше жена одлучна; поговора није трпела. Адела слеже раменима и, поклонивши се, оде из спаваће собе.

»Била си неправедна према девојци, Лудмила; она, и ако је већ доцкан, изгледа ми са свим присебна и несана, примети управитељ полиције, који већ беше скинуо са себе своје свечано одело и лежаше у постељи под покривачем.

»Мани се, Хенриче, ти знаш да ми твоје заузимање за служавку не може бити по вољи.«

»Та ја само мислим — ти као да си данас у опште нешто незадовољна и узбуђена.«

»Незадовољна може бити, али не и узбуђена, нити би за то било разлога, кад ово вече не би било изгубљено код гувернера.«

Управитељ полиције уздахну, рекавши: »Ноћ је, треба спавати!«

»Шта ме се тиче? Спавај сутра. Друштвеним дужностима морамо одговорати; то тражи наш положај од нас. Сети се само колико нас је труда стало док смо га добили.«

Наравно, то их је стало доста труда. Као скроман полициски помоћник, стао је пред олтар са њом, девојком сиротном и породице мало знане. То је био брак љубави и прво време тога брака беше за њ најлепше време живота његова. На жалост, оно је мало трајало. Унутрашњи немири у држави тражили су потпуну реорганизацију полициске управе, а услед тога наста неочекивано и брзо авансовање спремних и подобних чиновника, у које се рачунаше и помоћник Р. Али изненадно побољшање материјалног стања беше од судбоносна утицаја на младу госпођу. У госпођу, дотле скромне, разбудиле се амбиције, да буде дама од света. Ослоњена на положај свога мужа, она тражаше сада да уђе у кругове, који јој дотле беху затворени. То је жртва, која се будућности мора чинити, само тако теби ће се осигурати сјајна каријера — говорила је она без престанка своме мужу, а он јој је попуштао нешто брачног мира ради, нешто љубави ради. Изашао је из граница дојакосње своје домаће повучености, жену је своју увео у друштво, у свет, примао је госте и према томе се наместило. Кад му је шеф пензионисан, а он, и ако беше више њих од њега старијих, постављен за управитеља полиције у Н, изгледаше, као да тај факат даје за право жени, да потврђује оно њено мњење. А у ствари, он за ово унапређење ни у колико вије имао да благодари каквом моћном заузимању личности тамошњег друштва. Већа плата новог положаја дошла је таман кад треба, јер су га већ веома притеснила задужења услед знатног трошења последњих година. Повећана плата истина не беше довољна да би могао за кратко време исплатити дугове, али је могла послужити да се поново дође до веома нужног кредита. А госпођа је знала и сувише добро, да новом рангу треба одговорити већим сјајем. Трговци те вароши радоваху се поруцбинама, које добијаху. »Милостиви Боже, шта ће најпосле бити!« кукаше управитељ полиције, кад му поднесоше опет читав низ неплаћених рачуна. — »Бићемо увршени у ред племића, а ти наименован за председника полиције«, одговори госпођа Лудмила с пуним уверењем. — А дотле? — »Ништа се не брине и остави мени сву бригу.« Тиме је она увек завршавала сва објашњења. А овај чиновник, тако енергичан у својој службеној дужности, одавно се одрекао сваке моћне речи у својој кући...

Док у њему речи жешине буђаху ова мучна сећања, дотле је она свукла своју красну балску хаљину и уврнула лампу. То га трже из његових мутних мисли.

»Шта? Ти већ угаси лампу, Лудмила?«

»Погреших, у осталом умет се наћи и у мраку. Али вратимо се на своју ранију тему, Хенриче. Ја сам приметила, да је кнез данас нешто веома важно говорио с тобом. Шта је повод томе?«

»Пронашли смо два опасна лопова, који су испразнили излог фабриканту златне робе. Његова Светлост каже, да је веома задовољна радом наших детектива.«

»А како сте лоповима ушли у траг?«

»Помогло нам је то, што су имали везе са једним познатим јатаком у нашој вароши, чији стан кад смо претресли, дошли смо до онога што смо желели. Значајно је да и најпрепреденији лупеж често на послетку ипак нема нужног лупкавства!«

»Наравно, то је значајно, али и срећа за нас. Ти би се овим поводом могао користити, Хенриче, да сутра, уз јутрењи рапорат, изнесеш пред кнеза своје заслуге за овдешњу полицију сигурности. Гвожђе се мора ковати, докле је вруће. И кнегиња је вечерас ванредно љубазна била према мени. Може бити моменат је повољан, да у својој каријери коракнеш још један корак напред.«

»Али, Лудмила, од мога постављења за управитеља полиције врло је мало времена протекло...«

»Али је то време и скупоцено, врло скупоцено у нашем положају. Захтев кнежев не би могао остати неуважен, од тебе само зависи, да га он постави. Ми морамо све напред.«

»Све напред!« Управитељ полиције понови те рече с дубоким уздахом, а мутне мисли неке стадоше га опет притискивати и тако преносити у оно стање сна, које нас обично ослобођава брига земаљских. Али овом жаљења вредном човеку не би суђена ни та срећа, него и у сну му се јављаше неки заједљивац, који му показиваше жуђену племићску диплому, па би га, бап кад би се машио руком да је узме, нестало с подругљивим осмехом.

Неко кратко, брзо куцање на вратима трже из сна управитеља полиције. Он скочи, јер је знао да то мора бити каква важна службена вест, због које се усуђују узнемирити га.

»Шта се догодило?« упита Аделу, која се појави на вратима.

»Његова Светлост гувернер чека на вас.«

»Шта, зар тако доцкан!«

»Не, тек око осам сати у јутру, али собар Његове Светлости вели да је посао веома хитан.«

»Јавите да ћу одмах бити на служби.«

Госпођа Лудмила као да овоме случају не придаваше никакве важности. Зевнувши, она се окрете у постељи на другу страну, а мало за тим дисањем својим казиваше, да се опет предала сну свих праведника. Уз мужа као полициског чиновника, она се навикла на слична узнемирења, која би остале жене доста узбуђивала.

После двадесет минута, управитељ полиције стајаше пред својим најстаријим, пред гувернером. Гувернер га прими у салону за пушење, у коме, у елегантном неглиже-у, корачаше горе доле, пуштајући облаке дима из своје хавана-цигаре.

»Један немио случај, драги управитељу«, поче одмах после кратког поздрава, »узрок је што вас тако одмах узнемирих, а ни сам не могадох сна имати, толико је природе непријатне. Представите себи, ноћас је за време бала украдена мојој жени диадема, стари, скупоцени и наслеђени, породични накит њен.«

»За време бала? То није могуће, Светлости!«

»Није могуће — да, тако и сам мишљах, али на жалост друкче казују факти. Кнегиња имађаше на себи диадему о вечери и серклу, за тим је заболела глава, па, да би јој лакше било, оставила је накит у свом будоару. Пошто се разиђоше гости, хтела је узети да га затвори, али њега више не беше нити му знаде каква трага.«

»А диадема је остала у будоару?«

»На једној ниској сточици. Госпођа, која беше тако љубазна да прати кнегињу — ах, сад се са свим добро сећам, то беше дражесна госпођа, ваша супруга — учини је још пажљивом, да је сумњиво накит толике вредности оставити у будоару; али јој моја жена, шалећи се, рече, да тако сумњичење сме бити допуштено само супрузи једног тако заслужног полициског чиновника као што сте ви.«

Управитељ полиције као да не поклањаше дужну пажњу овој хвали из уста кнежевих, те рече: »Чудно, да ми жена о том ништа није причала.«

»Е, боже мој, какво чудо — после једног ноћног бала, са кога се вратила уморна. Госпођа, ваша супруга није могла

ни слутити, да је прорекла истину, нити и сме што о том дознати. Ствар је и сувише деликатне природе. Погледајте само ову листу тих за синоћ позваних, цвет овдешњег друштва. Да ли бисте смели и помислити ма кога од тих да сумњичите овим делом?»

Управитељ полиције врћаше главом на то, упитавши: «А послуга, Светлости?»

«Њој је будоар био неприступан, осем мог собара, за чију верност мислим да смем јемчити.»

«Па ипак нужно ће бити да се саслуша свако од послуге и да се тачно прегледа.»

«Нека буде са свим по вашем нахођењу, само ако вам се чини могуће да то буде под другим каквим изговором. О нестанку диадеме за време јучерањег бала не сме ни послуга ништа знати. Ствар је природе и сувише шкакљиве и хоћу да избегнем свако зачуђавање, захтевам најстрожу дискрецију — и према самој госпођи вашој супрузи. Сад чините што вам служба ваша налаже, ја мислим да се на вас у сваком погледу могу ослонити, драги управитељу, и очекујем најбољег успеха.»

Најбољи успех! И то се хоће у овим околностима, где се нема ничега, за шта би се могло ухватити да се пође неким трагом, где се и о самој крађи не сме ни говорити! Грашке зноја избијаху по челу сиротог управитеља полиције, кад стаде премишљати о решењу питања, које га плашаше и о ком очевидно вишаше сва његова будућност. С погледом на деликатност ствари, ово беше, са свим сигурно, најтежи случај, који га је задесио у његовом службовању, делима обилном.

Првог дана за тим, он ни о чем другом није мислио, нити је што друго радио. Ушло се, под разним изговорима, у најситнија истраживања, расписано је са највећом резервом свима домаћим и иностраним полициским властима да мотре на дијаманте, који су тачно описани, а у вредности преко сто хиљада динара. Али нико на знајаше одакле су и коме покрадени. Загонетка, коју чиновници полициске дирекције не могадоше одгоненути, ма колко да су разбијали главу око тога. Шеф сам имао је у рукама ову аферу, узимаше у своје руке све акте, који се на то односе и брижљиво их чуваше у својој фијоци, и не протоколишући их.

Госпођа Лудмила је јамачно приметила узбуђеност мужевљевој, али при свем труду не испаде јој овога пута за руком да му језак одреша. Правила се увређеном и најзад изјави љутито, да хоће својој пријатељици, бароници В., у А., да оде у госте, пошто јој је то давно обећала, а свога мужа да остави за неко време, док не промени своју досадну ђуд. Управитељ полиције није се противио томе, а сва његова пажња беше заузета истрагом о тајанственом нестанку диадеме, јер безуспешност истраге чињаше кнеза с дана на дан све нестрпљивијим.

Управитељ полиције беше већ готов да падне у очајање, кад трећег дана, пошто му је жена отпутовала, добије с вечери телеграм полициске управе у П., ове садржине: «Ружа Бернард, дворкиња кнегиње Х., тражила је да положи скупопцену дијадему с дијамантима, бајаги по налогу своје госпође. Јавите депешом је ли налог истинит, јер је сумња за крађу.»

Првим ноћним возом дође управитељ полиције лично у П. Кнегиња никад није имала у служби какву дворкињу Ружу Бернард. Изгледаше да је злочину ухваћен траг. Управитељ полиције, узбуђен од радости, не могаде да дочека крај. «Лудмила ће се радовати», мишљаше он, «корак напред неће изостати као награда.» — — —

Два дана доцније гувернер имађаше у рукама без икаква квара женину дијадему. Управитељ полиције предао му ју је својом руком. Велико задовољство за заслужног полициског чиновника. Задовољство? Упала, бледа лица и као да је много година старији, вратио се он отуд кући својој. Ту га чекаше жена његова, саломљена, с очима поцрвенилим од плача. Кад он наиђе, неком леденом језом уздркта јој све тело; не усуди се ни да га погледа. Гласом који дркташе само упита:

«Шта ће сад бити?»

«Кнез је племенит човек; све ће заборавити и остаће као закопано — под погодбом, да се откажем положаја свога.»

«Милостиви Боже, — а ти?»

«Ја ћу му још данас предати молбу за пензију. Је ли ти сад сујета задовољена?»

«Хенриче, преклињем те, немој ме корети. Што сам учинила, чинила сам и за тебе. Знала сам да смо пропали, па сам изабрала тај очајнички корак, да бисмо се спасли.»

«Зар злочин да учиниш ради спаса? Несрећнице, како си слепа! И да нас спасеш, ти си нас обоје бацила у понор. Ми смо свршили!» —

И заиста су свршили. У најкраћем року управитељ полиције би по молби стављен у «стање покоја». А мир му је и био нужан, јер је од један пут постао изнурен телесно и душевно. Нагађало се, да је пао као жртва политичких погледа, које старији кругови нису трпели. Нико то није могао разумети за човека, чије су све тежње дотле биле управљене на што бржу каријеру. У највећој тишини управитељ полиције одселио се из вароши. Од кад је пао, остао је без пријатеља, само његови многобројни поверитељи, који се и после тога интересоваху за њ, ужаснуше се кад после неколико месеца сазнадоше, да га је у познатом пензионарском месту нека скривена бољка однела с овог света.

А госпођа Лудмила? Помисао, да је се из среће да постане председнице полиције сурвала у понор једне чиновничке удовице са бедном пенсијом од коју стотину форината, одузимаше јој памет. Нервни систем беше јој разорен. Да би се примирила, прибегавала је морфијуму. Једне вечери узе дозу и сувише јаку. У јутру је нађоше мртву у постељи.

Једна белешка у локалним листовима, под натписом «тајанствена смрт», беше сав некролог овог живота, који је знао само за сјајну девизу: «све напред!»

О ВЕЛИКИМ ВАРАЛИЦАМА

П. ЛИНДЕНБЕРГ

Велике варалице битно се у многае разликују од обичних варалица, ма да се у једноме потпуно слажу, а то је, што обоје хоће да испразне џепове својим драгим ближњима на згодан и безопасан начин. Обична варалица тражи згодну прилику, и задовољава се и малим добитком; а велике варалице распостире своје мреже на велико, те своју жртву исцеде по свима правилима своје вештине, док им жртва, ако је икако могуће, не да и последњи остатак свога имања.

Па и за велике варалице најпогодније је земљиште Париз. Париз је варош лакомислености и бурног, веселог живота, ту се скупљају богати и имућни људи из целог света, ту је највеће шаренило светско; ту је, с једне стране, невероватна побуда, за расипањем, права игра с милијонима, а на другој страни опет пожуда за богаством, силом, за угледом. Ту је најсјајније поље за сваковрсне преваре, и ту се доказује, да ништа и није доста чудновато и фантастично — за свашта се налази будала, које ће веровати, а које варалице добро острижу.

Пре неколико година седео сам с једним својим француским колегом, после позришта, у Café Americain. Било је већ доцкан у вече, а ипак је гостионица била пуна света. Сваку забаву отежавало је опште брбљање, звебет чаша, наручивање и довикивање келнерима, дарма са улице, те се пажња обраћала само на најближе предмете. Па и уз пркос томе падоше нам у очи два господина, од којих један живо узвикну: «То је он!» и у исти мах показа руком на једнога господина, који је седео поред нас, а имао је потпуно аристократски изглед, имао је у рупица од капута знак ордена почасне легије, плаве наочаре, и веома је раскошно пуштао дим из своје «хаване», а његове очи, ретке ватре, прелетале су по томе шаренилу у гостионици без стварнога посматрања. Он је знао, као и ми, да се речи онога господина односе на њега, али се ни најмање не обзираше на то, већ узе са стола последњи број «Temps-a», па зачуђено диже поглед горе, кад оба она господина приђоше к њему, и кад му онај што га је пратилац плаве нишом пажљивим, прошапта неколико речи. Од ларме нисмо могли чути њихов разговор у почетку, а сада чуемо, како им овај господин, не дижући се са столице, нити оставивши новине, преко воље одговара: «Ја вам понављам, господине, да је то, по свој прилици, каква заблуда; јер не познајем ни вас ни онога господина, и морам вас молити, да ме оставите на миру.» — «Не, не, ја се не варам», одговори онај од ове двојице, што је оно први узвикнуо, ја бих се смео заклети, да је то онај исти господин, који — — — «Господине, ја сам маркиз

де Бери, ево вам моје карте и стан“, и наш сусед извади из свога чепа елегантну кесицу од сафијана, украшену златном грофовском круном и једним монограмом, те из ње извади једну визиткарту, „молим вас за ваше име, да бих могао тражити од вас задовољења!“ — „Само полако, мој драги Минијеру, немојте да правимо овде скандал, него изволите поћи за мном одговори сада иронично трећи господин, међући лако руку на раме маркизу, „ви знате, ко сам ја, и у вашем је интересу, да се ово сврши на миру. Дакле, ако смем молити“ — и показа руком на улицу. Маркиз промрмља неколико речи, баца нешто новаца на сто, диже се полако и заврши речима: „Последице ћете имати да сносити ви, господине!“ За тим изађоше сва тројица, седоше у једна кола, којих брзо несташе у множини улица.

Мој пријатељ, један познати млади француски журналиста, смејаше се од срца: „Изврсан је човек тај маркиз де Бери, односно Виконт Каман, односно Барон де Теријер, односно пуковник Рожер де Клермон, стари Минијер, а на немачком Милер!“

„Зар га ви познајете?“

„Наравно; ја сам долазио с њим и у лични додир. Ја сам говорио о њему у нашем листу, и то не баш тако похвално, и он ми посла своје сведоке, два са свим угледна господина, којима смо морали да објаснимо, како су осрамоћени; и њих је љуто обмануо!“

„Зар тај маркиз де Бери?“

„Да, да, кад ви тако називате — најгорег и највећег варалицу и швиндлера, што се само замислити може!“

„Шта, зар тај центлмен скроз и скроз — зар он варалица, швиндлер?“

„Један од највећих што их има у Паризу! Ја нисам ни знао, да је он опет у слободи; баш је скоро имао да издржи некакав затвор. Бог зна шта је опет учинио; онај други господин изгледа да је његова најновија жртва, јер га је тражио у друштву са полицијским комесаром, те га је овде нашао. Можда ће га сада мало дуже задржати у затвору, јер он чим остави апсанске зидове, одмах вара изнова. Колике је он људе до сада унесређио на свагда и довео до просјачког штапа! Ту скоро довео је до просјачког штапа једног благајника и не само да му је придигао сву његову, крвавим знојем зарађену имаовину, већ га је увалио и у превару и грех — пре тога је основао своје акционарско друштво, наравно лажно, и тим начином преварио је повелик број богатих банкара, те их добро очерупао!“

„Молим вас, причајте ми опширније о томе!“

„Тај тако звани маркиз де Бери, који се, као што помених, правим именом зове Минијер, био је пре, ако се на варама, келнер. Он говори више језика а има веома fine манире, те је прави доказ за то, да у једној милионарској вароши, која има тако интернационалан карактер, као Париз, може све да буде могућно, те да и најлуђе будалаштине не бивају одбијене, већ се радо примају. Тај је „маркиз“ основао то акционарско друштво на основу те измишљене приче, како је он од турске владе купио острво Родос за 300 милиона франака, и да га сад хоће да прода, наравно с профитом, Француској, Енглеској, Немачкој или Сједињеним Државама; показивао је свакојаке лажне депеше и писмена, нашао је многе, који су му поверовали, а међу овима је било људи, који су припадали разним друштвима, те су давали маркизу знатне суме новаца за к'о божем потребне „политичке“ преговоре. Тиме је он постигао свој циљ и — њега несташе из Париза, те је живео и швиндловао тамо негде по Италији или Швајцарској, па се после, кад се та ствар мало заборавила, опет мирно вратио на Сенину обалу. Кад му је тако добро испало план са Турском једанпут, он хтеде да проба опет сличним начином своју срећу; он је био упознао једног благајника једне велике банкарске куће, те исприча овоме, да је он узео од Султана под аренду све порезе, трошарине и монополе итд., и да он сада тражи само добре европске силе за владавину те земље и за уређење издатака, те му обећава, као своме пријатељу, једно врло добро место, на коме ће имати годишњег прихода 50.000 франака! Свакојако требало му је новаца, јер је његова каса испрпена, а високи турски чиновници треба да добију свој „бакшиш“; цела ствар изгледала је сјајна и доносила би чисте годишње добити 26—30 милиона франака. Овај добри благајник подлегну

тако лепим изгледима на добру зараду, те с драге воље даде овоме све своје имање и дохвати се чак и касе своје банке. За кратко време придигао је „маркиз“ овоме благајнику неких 300.000 франака. За то време живео је „маркиз“ царски — држао је свој екипаж и послугу, у предграђу Париза беше најмио једну вилу, сваки доручак стао га је по 30, а ручак по 60 динара, држао је сјајне гозбе итд. и то је трајало све дотле, докле се та ствар није обелоданила, те обојица одоше у затвор. Животна срећа тога лаковернога благајника уништена је за свагда, а наш „маркиз“, као што видосте, плива опет у раскоштву, а ко зна, под каквим ћемо га именом и у каквом оделу опет кад год срести.“

(НАСТАВИЋЕ СЕ).

ИЗ ИНОСТРАНСТВА

Бизмарк и чиновништво. Берлински „Zeitschrift für Polizei und Verwaltungsbeamte“, у свесци својој од 16. августа ове године, поводом смрти Бизмаркове, бележи ово: „Пруски управни чиновници не смеју заборавити, да њему — кнезу Бизмарку — имају да благодаре за давно тражену и уређењем округа од 13. децембра 1872 год. изведену реформу унутрашње управе у Пруској. Развитак јавног живота у многим правцима захтевао је децентрализацију управе, у колико се само не би реметила државна целина. Ослобођење министра од детаља управе скраћивањем инстанција, олакшање терета државној управи преношењем појединих управних грана на самоуправне корпорације, умањење чиновничког кадра узимањем грађана на почасна звања у управи државним пословима, заштита на јавном праву основаних индивидуалних права управним судовима — то све беху обележја оног великог законодавства. Административни судови представљају веће јемство и бољу изравну правне државе, верно старој хоенцолернској изреци: „suum cuique“, а самоуправа, примивши извесне области пословања владинога, или посебице полицијскога, отргла их је и ослободила оних колебања политичких, којима је обично изложен уставан режим. Она осигурава непартаичност у управи, корисно уноси у управу искуство из практичног живота и чува је од бирократске једностраности. На тај начин и управним чиновницима је овај велики човек оставио једно свето наслеђе, које они имају да очувају и још развију и умноже на срећу отаџбине. Не мање је важан по државну управу онај његов рад на великој социјалној реформи, која обухвата свуколику Немачку и која, заснована на посланици царевој од 17. новембра 1881., прокрчи пут за нову еру у културном животу Европе. Већи спомен вечите славе не могадосе себи подићи ни цар ни канцелар ничим другим него тим добротинствима, којима се користе милијуни радника средњом законодавства за заштиту радника...“

9. Септембра 1898.

у Београду.

М. П. Јов.

Лечење тајним средствима. У Пруској се наило за потребно, да се забране они јавни огласи, којима се препоручују лечења каквим тајним средствима, али та забрана није нашла свуда подједнаке примене. Има лекова, који се у једној провинцији узимају за тајна средства, а у другим провинцијама не сматрају се као таква, и за то им се ту не смета да се јавно препоручују и хвале. Настало се, да се та неједнакост, на коју се с правом жале дотични кругови индустрије и трговине, уклони. Но мучно је наћи излаза како да се аутентично утврди појам „тајних средстава“, који би обухватио све случајеве и био лако разумљив. Пошто се у опште мисли, да лек није тајно средство, чим се зна из чега је састављен, препоручује се, да се у тој незгоди може доћи до сагласности и помоћи се на тај начин, што ће се прописати: да такво тајно средство престаје бити тајним, чим се у јавном огласу опишу његове особине. Треба, вели се, поставити као начело, да је један лек престао бити тајно средство у лечењу, чим су одмах у самом огласу казани његови саставни делови и њихове помешане количине, и то казано онако како у истини и јесте и начином за свакога разумљивим. Никако није довољно, ако је то казано тако, да о средству може само стручњак судити, нарочито не, ако су саставни делови тога средства забележени латинским језиком. С тим се у главном саглашава и правна

практика, која налази, да тајног средства има у сваком оном случају, у коме нису при огласу истакнути да се знају „довољно“, „за публику јасно“, „за свакога несумњиво“, саставни делови и њихова размера у справљању. Не треба пак тражити, да се из објављивања види и начин како се справља само средство, јер се оном забраном хтело, да се публици даде могућности да може и сама судити о лековитости и новчаној вредности појединога средства, које јој се као лековито разним огласима јавно препоручује и протура, а не да јој се даде могућности, да по објављеном рецепту и сама справља така средства. У том смислу ова је ствар уређена расписом министарским ове године. Да ли ће ово и нама моћи послужити као пример?!

9. септ. 1898. год.
У Београду

М. П. Јов.

НА ГРЕХ НАВЕДЕНА

(НАСТАВАК)

Вратио се, чујем, с пута. Ништа. Срете ме једном на улици, видим га, сја се од радости.

— Где си ти, човече? пита ме он.

— Ето ме.

— Па што те, болан, нема код мене? — Та дођи да ми се зарадујеш! Честитај ми! Кажу: драгичка! Море, кажем ја: *земља је то, земља!*

Видим: просто други човек, ни онај, ни дај Боже — преобразио се.

Отворено му кажем да ми је криво и жао на њ, што је онако преда мном грдио жену.

— Ко грдио? Ја!? Море батали, било па прошло... Та то је злато; то је благо од жене... Кажем ти — родна њива.

Разумео сам у чему је ствар. Тог смо вечера ишли на пиво, заједно; частио ме је — маните се!

После сам му ишао и на вечеру и до неко доба ноћи седели, веселили се и певали. Он је био најсрећнији. Чак је декламовао неку песму, где каже да ће му жена родити сина, а он ће му дати име Марко или Милош.

Елем, није дуго трајало, па ти у његовој кући настале весеље и пијанка, како се давно не памти. Можете и сами знати, шта је све било. Чак је тога дана и радњу своју затворио.

— Хеј, човече, та ово је слава... више него и слава! Слава је сваке године, а ово у дванаест година једва један пут!

Где стигне части, ког сретне поздравља. Веруј, господине, не памтим да сам икада видео тако човека који је гинуо за децом и да је био више срећан и задовољан. Оно, радост и јесте; али и њој има границе.

Е, требали сте тада да слушате суседе његове само шта све разговарају.

— Јеси ли чуо? Замисли: П... добио сина!

— Та није могућно!?

— Он сина добио?

— И то после толико година!

— А колико има како се оженио?

— Дванаест или тринаест година.

— Е, људи, кажем вам, тај ће човек полудети од радости.

— Боже мој, чудна ли је то игра природе! Нико није ни помисљао да то, а судба, гле како га усрећи!

Он се купао у срећи и задовољству. И сам, веруј ми, као дође човек некако млађи, свежији, живахнији, па и сама радња као да доби нова полета, окрену на боље и поче напредовати. С ким се сретне тапше га по рамену; са послугом је као и са рођенима; у кратко цела кућа пропевала и процветала. Није ни шала, господине, толико благо и богатство, а кућа пуста као пећина, као гробница.

Али знаш шта каже песма: певај данас, ама ћеш сутра и да плачеш. И срећа лаже, као и људи. Нека те грех окади само — па си изгубљен. Кад невоља или Бог на кога навале па га ошину — оде све у неман. Није много требало, па да се његово ведро небо наоблачи, да му се сви планови сруше... Хе! Ко ће као Бог! Знаш: заклела се земља рају, да се сваке тајне знају. А, веруј, тако и јесте. Мора ти изићи дело на видело, па макар га сакривао у утробу земљину. И тако се и

овај мој рођак преобрази, нестале га, изгуби се као увенула травка. Само слушајте, како је то било. — Верујте, ко га је познавао — није га више могао познати. Изгуби се за три дана и три ноћи. Али је и удар био страشان!

(СВРШИТЕ СЕ)

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА.

»Дука од Медуна«

(СВРШЕТАК)

Србин Пећанац, који је био један од главнијих приложеника за »Дуку«, док овај беше у Пећи, шчепа га за гушу. Наста један лом у соби и усред оног гушања и ломњава, »Дука« би грдно страдао да се некако неисчупа из руку овога.

Пошто се срећно спасао од јатагана црногорских, и умакао са Цетиња, »Дука« дође у Котор. Ту се укрца у лађу и оде у Метковић, а одатле сувим, преко Босне, до »Босанског Брода«, где се поново докопао лађе, и истом дође право у Београд.

Новац, који је »Дука« расипао по Београду године 1874, беше му створило неколико доста мизерних познаника и познаница. Међу њима се нарочито одликовала једна удовица — кафеџика из Палилуле, чије владање у моралном погледу, беше доста сумњиво.

Кафеџика — удовица била је ванредно лепа, и »Дука« беше успео да задовољи њену наклоност. До душе не зна се, да ли је то постигао својом лепотом или парама, али је главно то, да лепа кафеџика лудоваше за »Дуком«. Кад га је полиција, онако изненада, протерала из Београда, лепа кафеџика хтела је свиснути од туге. У мало није напустила радњу и отишла за њим. Доцније већ, време је, разуме се, учинило своје и излечило је од љубави. Беху остале само још понеке успомене.

* * *

Дошав у Београд без пара и икаквих средстава за живот, »Дука« се упути право лепој кафеџики. Заљубљени људи, само, могли би да опишу састанак њих двоје. Напомињемо само то, да се целе једне ноћи у кафани точило пиће бесплатно.

Прође неколико дана у весељу. Кафеџика, сва срећна, поче салетати »Дуку« да се венчају. Он јој даде реч.

За неколико дана беше и прстен. »Дука« већ поче бринути о радњи. Драгана га само посматраше и уживаше у њему.

За свадбу беше већ све спрењено. Требало је да прођу само још три дана, па да »Дука« и лепа кафеџика *формално* поставу муж и жена, али..... један изненадан догађај уништи све идеале кафеџикине.

Полиција београдска беше од некуд начула за »Дукину« операцију у Пећи и његово »кораблукрушеније« у Црној Гори, па ти једно вече изненада рупи у кафану удовичину. Вереници тек беху вечерали, па уз чашу вина разговараху о свом будућем животу. Таман »Дука« поче доказивати, како би, после свадбе требало напустити досадању кафану и узети под закуп какву велику гостионицу, а дежурни писар уђе у кафану и упути се столу за коме беху вереници. »Дука«, кад га смотри поче срце живље куцати, али ипак устаде да га дочека. Дошав до њега писар га упита:

— Јесте ли ви Спасоје Поповић?

— Јесам, господине?

— Ви сте син пок. Ивка Поповића, бив. жандармериског капетана.

— Да.

— Варалицо једна, зар и мене хоћеш да обманеш? рече писар и нареди жандармима, да га воде у квартал, што ови одмах и учинише.

Сирота кафеџика, кад је ово видела, пала је у несвест. Један од присутних гостију, који је из раније много облетао око ње, са задовољством је узвикнуо:

— Тако јој и треба кад хоће да се удаје за којекакве пробисвете.

Пошто је у »шатронци« одувао пуних 15 дана, »Дука« буде понова протеран у Турску, одакле после кратког времена оде у земљу, у којој је најбоље могао пролазити, и у којој је долазио и до новца и до положаја — у Бугарску.

Поново буде примљен у службу државну, као полицијски чиновник у Видину. Ту остаде све до пред српско-бугарски рат, а тада је нашао за паметно да побегне из Бугарске, али не у Србију, да се бори против Бугара, но у Русију — подаље и од Србије и од Бугарске.

Рат између Србије и Бугарске свршио се, али се „Дука“ не хтеде враћати у Бугарску. Докопавши се од некуд потпоре „Слављанског Комитета“, као емигрант бугарски, ова варалица остаде у Русији све до 1893 год.

Свему има краја, па с тога и ова потпора није могла до века трајати. Године 1893 „Дука“ изгуби не само потпору, но у мало не изгуби и главу због једне љубавне афере са једном госпођом „од већег положаја“.

Лишен и средстава за живот и љубави, „Дука“ је мислио да ће најпаметније учинити, ако се врати у Србију, у којој не беше већ толико година, па тако и учини. Почетком октобра месеца 1893 год. „Дука“ стиге у Београд а око половине истог м-ца доспе и по трећи пут у „шатронцу“. Издржао је 10 дана затвора и по трећи пут прогнат је био у Турску.

Од тог доба о овој варалици ништа се није чуло, све до јуна месеца ове год., када је из Русије прогната у Србију, као „бивши српски официр“.

Из акта, којим је спроведен, не види се узрок прогонства, али по свој прилици биће због нечег замашног, јер је кроз целу Русију стражарно спроведен.

На саслушању своме код Управе гр. Београда 24. јуна тек. год., „Дука“ је, ударајући у старе жице, отпочео на дугачко и на широко приповедати већ познате измишљотине о његовом пореклу, додавши још и то, да је за време првог српско-турског рата учинио великих услуга Србима.

— Па зар вас ничим нису наградили за то, упита га чиновник, који га саслушаваше?

— Нису, јер....

Није довршио шта је хтео да каже, јер у том тренутку уђе у канцеларију управник г. Бадемлић. Видећи га, „Дука“ пресеке говор, саже главу и покуша да избегне његов поглед, али баш самим тим изазва г. Бадемлића, да га боље загледа и.... да позна „стару тицу“, коју је, док је био начелник округа нишког, толико пута затварао и протеривао због разних превара.

Увидев, да му лаж више не може помоћи „Дука“ престаде одговарати на питања.

— Радите, рече, са мном што хоћете. Ја и иначе нисам мислио да останем у Србији.

Приликом претреса, који је над „Дуком“ извршен, поред осталог нађено је код њега преко 30 спискова „приложеника“, по којима у разним местима Јевропе, а поглавито у Русији, купио добровољне прилоге, као српски, бугарски и црногорски емигрант. Само по једном од тих спискова, скупио је у Москви преко 500 рубаља.

Много је интересантнија једна молба, која је нађена код њега, и коју је он хтео, одавде из Београда, послати бугарској влади.

Том молбом он, као црногорски официр у оставци, бив. управник полиције у Видину и грађанин црногорски рођен у Берану, моли бугарску владу за новчану помоћ а за услуге, које је учинио Бугарима, за време ослобођења Бугарске и њеног сједињења са Источном Румелијом.

Иста молба овако почиње:

Долепотписани рођен сам у црногорском граду Берану. Док бежах мали, отац ме посла у Цариград његовом брату а моме стрицу, који служаше код тадањег руског посланика грофа Игњатијева. Драгоман Харковски, кнез Дондуков, приликом једног свог доласка код грофа Игњатијева, изиште ме од грофа и стрица, и одведе у Петроград, где ме да у школу. У школи сам остао до своје 14 године, а тада ступим у војску — у артилерију. За време првог српско-турског рата, дошао сам и ја у Србију са осталим добровољцима. Због храбрости, којом сам се одликовао у свима бојевима, произведен сам у чин поручника и одликован медаљом за храброст, а главно-командујући, генерал Чернајев, узме ме за свога личног ордонанса. По свршетку рата отишао сам у Бугарску са пуковником Чернајевом и храбро се борио за ослобођење драге ми браће Бугара, а кад је ослобођење извојевано, постао сам управник полиције у Видину. — — — — —

У овом смислу ова варалица продужује и даље своје лажарије, које већ нису тако интересантне.

Да завршимо.

Самозвани „Спаса Поповић“, од других назван „Дука од Медуна“, долази у ред најпрепреденијих светских варалица. Он не вара само појединце, већ као што на једном месту рекосмо, целе вароши, па и поједине државе. Варалице овакове врсте сто на сто пута опасније су од обичних варалица. Жигосимо их овако јавно и чувајмо их се као живе ватре.

Пресудом Управе града Београда, од 28. јуна тек. год. Бр. 44981, „Дука“ је кажњен са пет дана затвора. По издржању истог, он је сам одмах отпутовао у Бугарску, где му је, вели, обећана државна служба.

Нека му је срећан пут увек, кад иде из Србије.

Стојан Стојановић — Фујор. — Београдски казамат примио је ово дана у своје зидине још једног окорелог зликовца,

још једног зверског убицу, чије је злогласно име са свога неваљалства чувено, колико у краљевини Србији толико исто и у суседним државама: Румунији и Бугарској. Недела овога зверца ужасна су, чисто невероватна за људе поле питомије нарави. Ми ћемо све то описати. Та описивања његових варварских дела, изаћи ће у два три броја нашега листа са његовим сликама.

Но да напоменемо, да смо до сад већ у два маха доносили слику овога зликовца. Први пут у броју 16. од прошле године на страни 125, кад је био у притвору код начелника ср. кључког, у кладов. граду, а други пут у бр. 4. од ове године на страни 26., кад је из казамата побегао. Оба пута изношен је у слици са његовим другом зликовцем Миленком Михаиловићем, из Подвршке, ср. кључког, који је с њим заједно хајдуковао и који се и сад налази у бегству. (наставите се).

Љубомир Мирковић — Гавриловић. — Родом је из села Живковца, среза кичерског окр. рудничког, има 19 год., средњег је раста, црномањаст, у близини десног ока има једну малу белегу. По занимању је келнер, али не, то му је занимање споредно. У келнере он иде само онда кад престаје вашарска сезона, кад наступе хладни дани, а његови се ценови испразне.

У прошлој години, као што сам прича — наишао је „на труду даску.“ Као келнер, покраде свога газду Николу Атанасјевића, механицију из Шапца и због тога децембра месеца буде осуђен од стране шабачког првостепеног суда на две године затвора. Јуна месеца ове год., већ је употребио прилику да умакне из пожаревачког казненог завода и све до пре неки дан био је у бегству. Његову слику нисмо имали да

изнесемо приликом бегства, па га свет није ни познавао, зато је комотно обилазио вашаре и „трговао“. Сасвим случајно пао је опет у рукама власти. Један служитељ из пожаревачког

казненог завода бавио се неким својим послом у Београду. Кад је 10. ов. м. изјутра дошао на велику пијацу, опази он у маси света и овога Љубомира и одмах га позна. С места јави жандарму који је био у близини; овај га ухвати и доведе у Управу града Београда.

Љубомир је сликан и спроведен казненом заводу у Пожаревац. Сliku му износимо и унећемо је у албум вапшарских кесароша.

Колико вреди изношење фотографија оваких индивидуа нека послужи и факт, што је Љубомир за време, проведено у бегству, комотно шетао, па чак неколико пута истуно и кажњаван затвором, под лажним именима. Нико међутим ни на ум није падало да је то какав одбегли робијаш.

Драгутин С. Нешић. — Септембра 4. тек. год. спроведен је Управи београдског казненог завода на издржање петогодишње робије у окову, на коју је казну осуђен пресудом првостепеног суда за град Београд од 24 августа тек. год. Бр. 16998. Ово му је, у име Бога, трећи пут, како улази у казамате београдске као робијаш.

Године 1889. Драгутин је од стране ваљевског првостепеног суда осуђен на 15 година робије у окову због убиства Јоке Лаловићке из Ужица. Да је среће он би ову осуду још и данас издржавао, а не би из града изишао још пре 4 год. само за то, да се у њега сада врати са неколико злочина више.

Драгутин је сада осуђен због две крађе: једну је извршио Драгутину Ђорићу, колару, а другу Драгутину Јовановићу, оvd. калчи коларском. Првome је, прошле јесени покрао разне ствари и алате, а другome је маја месеца тек. год. украо на спавању новчаник са 5 динара. Истога дана ухваћен је овде у Београду.

Сем побројаних осуда, Драгутин је 1884. год. пресудом првостепеног суда за град Београд № 3672. осуђен на две год. робије због опасне крађе, коју је био извршио свome бившем гаади пок. Павлу Косоловићу, бив. ковачу.

Драгутин је родом из Новог Сада, сада има 47 година, средњег је раста, плав је, просед, добро развијен, по занимању је колар, у Србији живи од 1876. год.

ПОТ Е Р А.

Начелник среза космајског депешом од 17. тек. месеца № 11893, јавља: „Јуче на ноћ у овome срезу убијено је једно непознато лице, које има 36—40 год., смеђа лица, кратких бркова, по темену ћелаво, крезубо, у оделу штофаном.“ Код њега је нађена једна овакова забелешка: „Богољубу Стојковићу у Богдановцу један жути бич за поклон.“ Ако ко ма шта зна о овом лицу нека достави најближој полициској власти, а она опет нека одмах извести начелника среза космајског.

10. овог месеца око 11 сати пре подне, више места званог Бабин Гроб, идући за Равну Гору, пет наоружаних зликоваца напали су **Јању Ђорђевића**, овчара из В. Плана и отели му: 1 револвер белокорасг, један стари слав и кесу са 6 дин. у сребру и никлу. Од разбојника један је имао турску пушку капаклију, двоица мартинке а код друге двоице какво је било оружје, оштећени није умео казати. Један је имао око 30 год., плав, дугих црвених бркова и мале браде, доста крупан, средњег раста. Други је могао имати 20—25 год., плав, танких бркова и мале браде. Трећи 20 година, ћосав, средњег раста. Четврти 25 година, црномањаст, малих црних бркова, обријан. Пети око 20 година, црномањаст, без браде, бркова врло малих црних, средњег раста. Сви су били у шињерима, на ногама црвене опанке, на главама пешкире. Наређује се потеря

за зликовцима. Пронађене треба стражарно спровести начелству округа крушевачког, с позивом на Бр. 16489, или Управи града Београда на Бр. 21384.

Софроније Ђорђевић, земљоделац из Медвеђе, среза трстеничког, 14. тек. мца по подне убио је из пушке Милеву, удову Јанићија Монцукића, онд. и побегао. Он има 46—50 година, средњег је стаса, црномањаст, бркова је смеђих, брије се. Начелник среза трстеничког депешом № 12548, моли све полиц. власти, да Софронија живо потраже и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Пронађени Софроније може се спровести и Управи гр. Београда с позивом на Бр. 21966.

Христина Цолер, проститутка, родом из Трнепе у Аустро-Угарској, која је била на лечењу у гор.-милановачкој окр. болници, ноћу између 6. и 7. тек. мца, побегла је из болнице и том приликом једној болничарки покрала разне ствари. Лични опис Христинин непознат је. Наређује се тражење. Пронађену треба стражарно спровести начелству окр. рудничког с позивом на Бр. 10451, или Управи града Београда на Бр. 21930.

Миљивоју Миловановићу, из Вранове, среза смедеревског, ноћу између 14. и 15. тек. мца, непознати лопови украли су два вола. Оба вола имају по 6 год., средње су величине, један је длаке зелене а други плавкасте. Начелник среза смедеревског депешом № 14153, моли за тражење крадљивца и покрађе. Крадљивци с покрађом могу се спровести и Управи града Београда с позивом на Бр. 21891.

Чедомир и Драгомир Јелићи, из Д. Добриња, окривљени су код начелства окр. за покушај убиства. Чедомир је раста средњег, косе смеђе, лица плава, очију зелених, има 18. год. Драгомир је раста високог, косе смеђе, у лицу плав, има 23 год. Не зна се где се они сада налазе, па за то начелство окр. ужичког актом № 11488, моли све полициске власти, да их потраже и њему стражарно спроведу. Они се могу спровести и Управи града Београда с позивом на Бр. 21928.

Милутин Живковић, из Сикирице, и **Живојин Будимировић** из Обреновца, лаки јахачи при Управи Државне Ергеле у Љубичеву, побегли су ноћу између 12. и 13. овог месеца. Од одела носе на себи: блузу од браун чоје, панталоне беле од сегелтуха, ципеле и камашне на ногама и беле жокејске капе. Управник Државне Ергеле, депешом № 2754, моли све полициске власти, да именоване потраже и нађене стражарно њему упуте. Ухваћени могу се спровести и Управи града Београда с позивом на Бр. 21738.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА.

Из овог броја изостала је рубрика „Полицијски речник“ због других дугачких ствари, које нисмо хтели да прекидамо.

Од неколико дана наши повереници прикупљају претплату по Београду. Добри претплатници одма на прво потраживање полажу новац, али има их и таквих, који одлажу са: „дођите сутра“, или „дођите крајем овог месеца. Некоме се чак чини да је платио на вели: „док видим по рачунима дал сам ја то већ једном платио“, и т. н. Ми их овим понова молимо, да тако у будуће не чине, по да претплату одмах на прво потраживање положи.

г. **Антонију Димчићу — Петковићу каф. Крагујевац.** — Ми смо још по првој вашој жалби обратили пажњу и уверили се, да вам се лист редовно шаље. Према томе, што ви неуредно лист примате кривица је или до тамошње поште или до њеног разносача. Ако се још једном то догоди, молимо вас јавите нам, да се жалимо г. Министру народне привреде.

ЛИЧНИ ОДНОСИ ПОЛИЦ. ЧИНОВНИКА

г. **Риста Вадемљић**, управник града Београда, вратио се 15. ов. мес. из иностранства, где је са својом супругом провео двадесет дана на осуству. 16. је о. м. већ примио своју дужност.

г. **Мил. Д. Лешјанин**, писар начелства тимочког, верио се 6. ов. м. са г-њом Јулком, ћерком г. Васе Степановића, трг. из Алексинца. Честитамо.